

EL DOCUMENT DEL MES DE L'ARXIU COMUNAL D'ANDORRA LA VELLA

Maig 2018. Núm. 12

Escàndols al Cap del Carrer

El Cap del Carrer d'Andorra la Vella és un espai rellevant per a la història andorrana, ja que en la Baixa Edat Mitjana havia estat l'emplaçament de l'antiga seu del Consell de la Terra¹, anterior a la compra de Casa de la Vall, com a seu del Consell General.

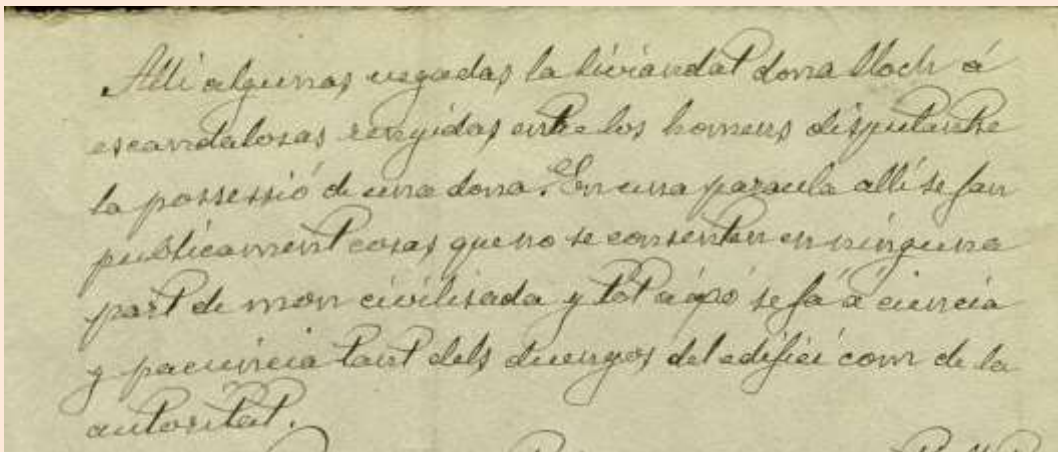
Placeta del Cap del carrer. Any 1921_ANA_Centre Excursionista de Catalunya

En aquest indret, el Quart d'Andorra era propietari d'un edifici anomenat el Mercat, on actualment es troba el restaurant *El Faisà*. Precisament, en aquest edifici probablement es trobaven les antigues mesures de blat, que avui hi són a l'exterior de Casa de la Vall. L'edifici tenia obertures i un cobert a quatre aigües semblant a un comunitdor². El Quart el va vendre a un particular l'any 1927 i va esdevenir una ferreria.

El *Document* d'aquest mes versa sobre una carta de protesta i queixa que adrecen uns veïns al Quart, per l'ús que s'hi estaria realitzant en aquell edifici. La carta, datada el 5 de juliol de 1913, descriu els nombrosos escàndols que segons el veïns produïa la gent que s'hi allotjava.

Los infrascrits vehins d'Andorra ab lo degut respecte acuden debant eixa Hble Corporació y exposan: Que repetidas vegadas han reclamat ja de paraula ja per escrit al Cuart y als S.S. Cónsuls á fi de que cessin en l'edifici dit Mercat propietat del Cuart los escándols, que desde fá molt temps venen cometentse, pensint com te lo Cuart dit edifici destinat á guarida ó refugi de gent perduda y moltas vegadas criminal.(Transcripció literal)

Del contingut de la carta es desprèn que ja s'havien queixat amb anterioritat, expliquen els successos de manera molt directa i mencionen l'arribada de gitanos: "En aquell edifici, no venen gitanos á aquest país que no vinguin directament a ell...". Així mateix deixen constància del coneixement i passivitat per part del Quart i de les autoritats.

Extracte de la carta. 5 de juliol de 1913. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

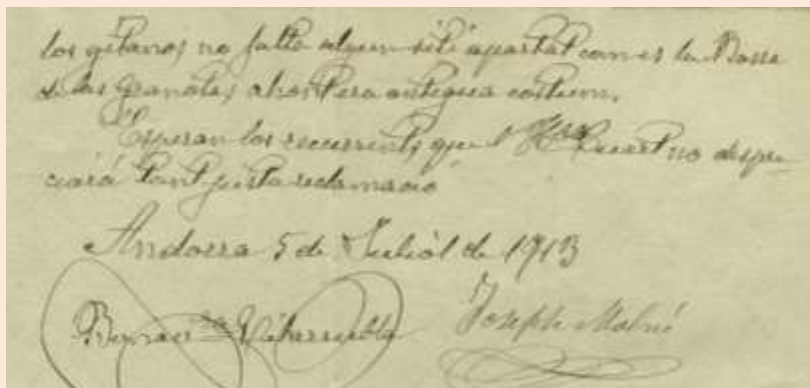
Alli algunas vegadas la liviandat dona lloch á escandalosas renyidas entre los homens disputantse la possessio de una dona. En una paraula allí se fan publicament cosas que no se consenten en ninguna part de mon civilisada y tot aixó se fa á ciencia y paciencia tant dels duenyos del edifici com de la autoritat. (Transcripció literal)

L'edifici era obert, per la qual cosa expressen que es veuen coses que atempten contra el pudor: "per veures moltes vegades persones de ambos sexes despullades". Fins i tot, en interlínies, s'hi expressa que es podia exercir la prostitució o bé relacions sexuals a la vista de tothom; "Allí a les altes hores del dia se vehuen en confusa barreja jassadas de homes y dones, cuals cuadros contempla lo publich y sobretot los petits".

Els veïns reclamen solucions immediates i sense dilacions:

“Los recurrents justament indignats están resolta á no consentir per mes temps aquestos abusos de que son víctimes y fan present al Hble Cuart, que no se contentarán ab raons passatgeres com altres vegades...”

La solució que proposen és el tancament de l'edifici o bé que es posin els mitjans necessaris per tal que no s'hi allotgin més persones. Una altra vegada s'al·ludeix als gitano*s* i s'emplaça el Quart a allunyar-los de la zona: **“puig per llogar los gitano*s* no falta algun siti apartat com es la Bassa de les granotes³ ahont era Antigua costum...”**.

los gitano*s* no falta algun siti apartat com es la Bassa
de les granotes, abo Para antigua costum.
Opinan los recurrents que el Quart no deya
caer tant justa reclamacion
Andorra 5 de Juliol de 1913
Josep Sabri

La ubicació on es trobava el Mercat (actualment restaurant El Faisà). Foto: Fidel Solsona

A la imatge, el cartell de la Fira Concurs de 2009, obra de Sergi Mas. L'edifici de la ferreria (a la dreta) seria l'edifici del Mercat. Font: Biblioteca Nacional d'Andorra

1. Pujal, A. i Lladós, J.: *La Domus del Consell de la Terra*. Andorra la Vella.2008

2. Els comunidors es trobaven normalment prop les esglésies i s'havia utilitzat per a pregar davant les inclemències meteorològiques.

3.La Bassa de les Granotes es troba aproximadament a la part compresa entre la Borda Pairal i l'actual estació d'autobusos.

Podeu enviar les vostres propostes, suggeriments o consultes a:

arxiu@comuandorra.ad

Dipòsit legal: AND. 583-2017